Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑĭ.
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 17. Braşovŭ, Sâmbătă, 23 Ianuarie (4 Februarie) 1893.

Braşovŭ, 22 Ianuarie v.

Noulŭ periculŭ, ce l'a urḑitŭ ministrulŭ ungurescŭ de culte şi instrucţiune publică în contra şcólelorŭ nóstre confesionale, se apropiă cu paşĭ giganticĭ.

Proiectulŭ de lege privitorŭ la regularea salarielorŭ învĕţătorilorŭ dela şcólele poporale confesionale şi dela cele comunale, a trecutŭ şi prin comisiunea financiară a dietei, care în şedinţa sa dela 1 Februarie, pe lângă unele modificărĭ de stilŭ de puţină importanţă, a primitŭ acestŭ proiectŭ unanimŭ şi în tótă întregitatea sa.

Cu ocasiunea desbaterilorŭ în acéstă comisiune, s'au făcutŭ şi unele enunciaţiunĭ, carĭ merită atenţiunea nóstră. După ce raportorulŭ Fenyvessy accentuà, că scopulŭ proiectului este de-a ridica salariele învĕţătorilorŭ dela şcólele confesionale la minimulŭ de 300 fl., şi de-a întreveni statulŭ în locurile, unde confesiunile n'arŭ puté ridica la acestŭ minimŭ salarulŭ învĕţătorului: îşĭ esprimà temerea, că statulŭ îşĭ va face prin acésta o anumită concurenţă, deórece în înţelesulŭ acestui proiectŭ de lege, elŭ va ajutora şi şcóle de acelea, carĭ décă n'arŭ avé acelŭ ajutorŭ, ar trebui sĕ înceteze de-a mai esista! Deóre-ce însĕ statulŭ nu este în stare de-a susţiné pretutindenea şcóle de statŭ, raportorulŭ, pe lângă tótă temerea de „concurenţă“, se declară învoitŭ cu proiectulŭ şi-lŭ recomandă spre primire. I-ar fi plăcutŭ de-altmintrelea, décă s'ar fi pututŭ statori minimulŭ cu celŭ puţinŭ 400 fl., dér fiind-că şi aşa, erogaţiunile bugetului de culte şi instrucţiune se urcă cu 1,442 000 fl. la anŭ, elŭ află, că trebue sĕ se mulţumésca de-ocamdată şi cu minimulŭ de 300 fl.

Ministrulŭ Csaky grăbì sĕ declare la acestea, că în ce privesce temerea de „concurenţă“, elŭ a meditatŭ asupra cestiunei şi în deplină cunoscinţă de causă a făcutŭ ceea ce a făcutŭ. „Lucrulŭ stă aşa“, ḑise ministrulŭ, „că *pe basa legală de astăḑĭ n'avemŭ modru de-a închide şcólele confesionale*, ai cărorŭ învĕţătorĭ nu suntŭ salarisaţĭ cum se cuvine. Celŭ puţinŭ sĕ îmbunĕtăţimŭ situaţiunea învĕţătorilorŭ, prin aceea ce *se vorŭ îmbunĕtăţi şi raporturile şcólei.*“ In ce privesce statorirea minimului, ministrulŭ declarà, că stările financiare de aḑĭ nu permitŭ a se estinde la unŭ minimŭ mai mare. De-altmintrelea şi prin minimulŭ prevĕḑutŭ în proiectŭ, se va îmbunĕtăţi în modŭ însemnatŭ sórtea a 5278 de învĕţăţorĭ. Nicĭ în alte state mai bogate nu trece peste suma de 300 fl. minimulŭ salarului învĕţătorescŭ. Mai suntŭ apoi cuinquenaliile, cu ajutorulŭ cărora învĕţătorulŭ póte sĕ ajungă cu salarulŭ până la celŭ puţinŭ 510 fl. Totŭ atâtŭ de mare póte sĕ fiă şi pensiunea. In ce privesce învĕţătórele, carĭ se bucură de aceleaşĭ favorurĭ ca şi învĕţătorii, acestea suntŭ aicĭ multŭ mai bine situate, ca în strĕinătate.

După aceste enunciaţiunĭ ale ministrului Csaky, unŭ membru alŭ comisiunei făcù observarea, că ce va fi cu acei învĕţătorĭ, în numĕr de vre-o 3000, carĭ nu au diplome de cualificaţiune şi carĭ în sensulŭ noului proiectŭ nu vorŭ mai puté figura ca învĕţătorĭ? Altŭ membru îşĭ esprimà bucuria, că „deşi acestŭ proiectŭ a produsŭ icĭ-colo sânge rĕu, acestuia însĕ *nu 'i s'a datŭ espresiune nicĭ dintr'o parte*“. In fine unŭ alŭ treilea membru alŭ comisiunei declarà, că „mai vîrtosŭ pentru accea primesce proiectulŭ, deórece *elŭ apĕră punctele de vedere ale statului.*“

Au mai urmatŭ în urmă câteva lămurirĭ ale d-lui Csaky, cu privire la sórtea învĕţătorilorŭ fără diplome de cualificaţiune. Cei ce înainte de 1868 au fostŭ aplicaţĭ ca învĕţătorĭ, vorŭ puté usa de favorurile legei fără nicĭ o dificultate; aceia însĕ, carĭ au fostŭ aplicaţĭ după 1868, vorŭ avé neapĕratŭ sĕ şĭ câştige diplome de cualificaţiune, la casŭ contrarŭ nu vorŭ mai puté funcţiona ca învĕţătorĭ. Cu acestea, desbaterile s'au terminatŭ şi proiectulŭ a fostŭ primitŭ.

Chiar şi din aceste scurte enunciaţiunĭ ne putemŭ convinge, că scopulŭ hotărîtŭ alŭ ministrului Csaky este nimicirea şcólelorŭ nóstre confesionale. In totŭ decursulŭ desbaterilorŭ nu s'a făcutŭ nicĭ măcarŭ printr'unŭ cuvêntŭ amintire de şcólele comunale, — măcarŭ că şi acestea suntŭ cuprinse în proiectŭ, — ci s'a vorbitŭ esclusivŭ numai de şcólele confesionale, sub carĭ suntŭ a se înţelege în prima liniă şcólele nóstre românescĭ Pe basa legilorŭ de aḑĭ, ministrulŭ Csaky „n'are nicĭ unŭ modru de-a-'puté închide“ aceste şcóle şi de aceea a recursŭ la acestŭ proiectŭ de lege, prin care speră „sĕ îmbunĕtăţéscă şi raporturile şcolare.“

Ce însémnă acéstă „îmbunĕtăţire“, o scimŭ destulŭ de bine. Periculuŭ vedemŭ, că se apropiă, adversarii culturei nóstre naţionale lucréză.

Dér óre noi ce facemŭ?

Era vorba într'unŭ timpŭ, ca sĕ se mijlocéscă de-ocamdată o înţelegere între ambele confesiunĭ ale nóstre, ca celŭ puţinŭ în comunele mixte, unde şi unii şi alţii susţinŭ câte-o şcólă cu câte-unŭ învĕţătorŭ rĕu salarisatŭ, sĕ se mulţumésca a avé o singură şcólă bună şi cu învĕţătorŭ bine salarisatŭ, care sĕ pórte caracterulŭ confesiunei aflătóre în majoritate.

Luatu-s'a óre vre-o iniţiativă în privinţa acésta şi ce paşĭ s'au întreprinsŭ până acum?

Constatarea periculului nu este de ajunsŭ. Amŭ dori sĕ vedemŭ acum luându-se şi mĕsurile posibile pentru evitarea lui.

Autonomia catolică ungurésca
şi
Biserica română gr.-unită.

V.

Şi érăşĭ, voindŭ a delinea specialminte diecesei gr. cat. române de Oradea-mare cătră nou înfiinţata metropoliă, bulla papală desŭ menţiunată conţine următórele pasage: „Huic novae metropolitanae ecclesiae Fogarasiensi tamquam *suffraganeas*, eadem apostolica auctoritate, etiam perpetuo addicimus et attribuimus tum *ecclesiam episcopalem magnovaradinensem* in Hungaria, tum novas per nos erectas episcopales item ecclesias, lugosiensem scilicet et armenopolitanam ... ita, ut metropolitano autistiti fogarasiensi pro tempore existenti *juxta suum ritum* obsequentes subsint“.

Provincia bisericéscă, respective metropolia română gr. cat. de Alba-Iulia, înfiinţată în acestŭ modŭ, s'a recunoscutŭ şi pe terenulŭ dreptului publicŭ prin aceea, că s'a inarticulatŭ în legile patriei.

Decĭ, acceptândŭ Românii uniunea cu biserica Romei, cu modalitatea şi sub condiţiunile indicate, şi înfiinţându-se provincia lorŭ bisericéscă gr. cat. pe basa dreptului esplicatŭ, se vede lămuritŭ, cum-că acéstă biserică, în puterea ritului, autonomiei şi disciplinei sale diferite, forméză una biserică cu totulŭ deosebită de cea latină, şi, specialminte, ea este astfeliu una biserică independintă de scaunulŭ primaţial alŭ Strigoniului, este autorisată a'şĭ conduce şi direge trebile sale interne ea însă-şĭ, fără amestecŭlŭ şi influinţa altora, şi din acéstă posiţiune a sa, ocupată faţă cu celelalte biserici ale statului, se nasce individualitatea sa, a căreia susţinere zelósă este datorinţa religiósă a orĭ-cărui credinciosŭ alŭ sĕu bine-sêmţitorŭ.

De cumva déră, în cerculŭ bisericei universale catolice suntŭ de-a se introduce strămutărĭ corespunḑĕtóre cerinţei timpului, se înţelege, că biserica gr. cat. română, ca una biserică, care îşĭ are individualitatea sa propriă, are de a introduce acele reforme, conformŭ organismului, ritului şi dreptului sĕu ecclesiasticŭ propriu şi amĕsuratŭ disciplinei şi datinelorŭ sale proprii; însĕ deóre-ce tóte acestea suntŭ lucrurĭ admninistraţionalĭ, biserica gr. cat. română nu póte face, şi nicĭ că are motive, ca sĕ facă cu alţii causă comună în regularea acestorŭ reforme.

Şi totuşĭ, cu dispreţulŭ acestorŭ concepte juste şi contra posiţiunei sale independente, basată pe dreptŭ, cu ocasiunea constituirei adunărei autonomice a catolicilorŭ maghiarĭ, provincia gr. cat. română, fără de o consultaţiune prealabilă, fù indesată în anulŭ trecutŭ în cadrulŭ acelei constituante, şi s'a chiămatŭ la aceeaşĭ adunare, nu ca una individualitate independentă, ci nemijlocitŭ numai deosebitele sale diecese prin primatulŭ şi respective archiepiscopatulŭ de Strigoniu, carele nu mai are vr'unŭ dreptŭ nicĭ jurisdicţionalŭ, nicĭ administrativŭ, asupra metropoliei române gr. cat.; şi acésta a fostŭ causa, că Românii gr. cat. nu au pututŭ lua parte, cu vătĕmarea autonomiei lorŭ bisericescĭ, la acea adunare; éră în anulŭ presintŭ, protestulŭ Românilorŭ contra acestei procedure este cu atâtŭ mai evidentŭ, cu câtŭ, — tótă lumea o scie, — trei diecese, carĭ facŭ şi constituescŭ partea întregitorie a provinciei lorŭ bisericescĭ, nicĭ că au alesŭ deputaţĭ la presenta adunare, care îşĭ începù activitatea, ci a alesŭ numai singură diecesa oradană, pe carea noi subscrişii avemŭ onórea de a-o respresenta.

Insĕ, fiind-că diecesa oradană care, în înţelesulŭ cuvintelorŭ mai susŭ citate ale bullei papale, este sufragana metropoliei gr. cat. române de Făgăraşiu, respective de Alba-Iulia, ca dismembrată de cătră corpulŭ întregŭ şi fără concursulŭ universităţii bisericei metropolitane gr. cat. române, nu póte direge acţiunile sale relative la biserică şi nu se póte supune autorităţii şi faptelorŭ obligătóre ale unei provincii bisericescĭ străine cu atâtŭ mai puţinŭ că, prin o asemenea apucătură ilegală, ar lucra contra sensului şi ordinaţiunei bullei papale, unde se ḑice: „et si secus super his, a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus“: subscrişii, ca representanţĭ ai diecesei de Oradea-Mare, folosindu-ne de ocasiunea presentă, declarămŭ cu totŭ respectulŭ: că nu putemŭ şi nicĭ că vomŭ participa la acéstă adunare autonomică catolică, convocată prin primatele archiepiscopŭ alŭ Ungariei, fără învoirea şi consensulŭ universităţii provinciei bisericescĭ gr. cat. române, ci fiind-că deliberaţiunea asupra acestei împregiurărĭ cade în competinţa universităţii bisericescĭ gr. cat. române, rugămŭ cu totŭ respectulŭ pre mărita adunare şi pe escelentissimulŭ ei preşedinte, ca sĕ bine-voéscă a delătura pedecile, ce au sustatŭ până acum în contra convocărei unui congresŭ gr. cat. românŭ şi a ne da mână de ajutorŭ la convocarea aceluiaşĭ congresŭ.

Rĕmânêndŭ cu onóre cuvenită
Pesta, 2 Noemvre, 1870.
servĭ umiliţĭ:
Iustinŭ Popfiu, deputatŭ preoţescŭ;
Iosifŭ Romanŭ, deputatŭ mirénŭ;
Iosifŭ Vulcanŭ, deputatŭ mirénŭ, — din diecesa gr. cat. de Oradea-mare.

Cu tóte acestea, şi *în contra espresei declaraţiunĭ, ca Congresulŭ autonomicŭ sĕ nu se amestece în afacerea şi drepturile provinciei metropolitane românescĭ, şi cu tóte că din celelalte diecese românescĭ n'a participatŭ niminea în acea adunanţă, acea corporaţiune catolică*, în şedinţa sa redeschisă la 9 Martie 1871, *a pregătitŭ statutele autonomiei catolicilorŭ din Ungaria*, **în puterea cărora s'a statoritŭ, că archidiecesa şi diecesele române gr. unite facŭ parte integrantă a congresului autonomiei catolice, în carele au de-a participa.**

Titlulŭ acestorŭ statute este: *A magyarországi kath. egyház önkormányzatának szervezése* (Organisarea autonomiei bisericei catolice din Ungaria). In acestŭ titlu nu mai figuréză numirea de „biserică maghiară“, dér nicĭ riturile catolicilorŭ.

Am de observatŭ, că deputaţii oradanĭ, şi înainte şi după dechiaraţiunea de neparticipare, tóte provocările de chiămare la şedinţe,

cum şi statutulŭ organicŭ alŭ adunanţei autonomice, le-au primitŭ, ce-i dreptŭ, din cancelaria ordinariatului diecesanŭ, însĕ în epistole venite *d'a dreptulŭ dela primatele Ungariei*, cu subscrierea lui, şi la adresa respectivului deputatŭ, făcêndu-se ĕstŭ-modŭ ordinariatulŭ diecesanŭ numai espeditorulŭ oficiului primaţialŭ.

CRONICA POLITICA.

— 22 Ianuarie.

Intr'una din Cronicele trecute, amŭ făcutŭ amintire despre mergerea lui **Weckerle la Viena.** Diarele de ierĭ ne aducŭ scirea, că într'adevĕrŭ ministrulŭ preşedinte ungurescŭ a plecatŭ din capitala unguréscă spre capitala austriacă. Nicĭ n'a sositŭ bine d-lŭ Weckerle în Viena şi a şi fostŭ învitatŭ la prândulŭ de curte. Semioficiósa „Pol. Corr." scrie următórele referitorŭ la scopulŭ călĕtoriei prim-ministrului unguresoŭ: „Weckerle a venitŭ la Viena, ca sĕ facă mai multe raporturĭ corónei. Călĕtoria ministrului preşedinte, în genere, nu stă în legătură cu cine scie ce *criză ministerială*. Dintre proiectele bisericescĭ ale guvernului mai curêndŭ vorŭ fi supuse camerei, spre desbatere, *matricula civilă* şi *recepţiunea religiei judaice* şi guvernulŭ va cere grabnica lorŭ desbatere După desbaterea acestorŭ proiecte vorŭ veni la rêndŭ cestiunĭ administrative şi juridice." In fine dice „Pol. Cor.": „Considerândŭ, că dieta are sĕ sĕvîrşéscă o lucrare aşa de mare, chiar nicĭ pe lângă condiţiile cele mai avantagióse nu se póte reflecta la desbaterea altorŭ proiecte."

*

Cu tóte străduinţele ministrului Giolitti, ameninţă **scandalulŭ băncei italiene** a lua unŭ caracterŭ politicŭ „Opinione", organulŭ lui Rudini se provócă la scirea diarului „Tribuna" precum şi a diarului „Folcheti", care stă aprópe de maioritatea camerei, după carĭ la perchisiţiunea domiciliară făcută la directorulŭ băncei romane, Taulongo s'au secvestratŭ documente, carĭ privescŭ nu numai alegerile ultime parlamentare, ci şi pe cele penultime. „Opinione" conchide din acésta că documentele acele suntŭ compromiţĕtóre pentru actualulŭ ministerŭ. Totodată organulŭ conducĕtorului dreptei tinere cere, ca documentele secvestrate sĕ fiă puse în siguranţĕ. Cu acésta se aduce în legătură împrejurarea, că ministrulŭ de interne a conferitŭ cu prefectulŭ poliţiei în privinţa acestorŭ documente. „Opinione" provócă în fine pe ministrulŭ de justiţiă, ca sĕ ia mĕsurĭ severe cu privire la acéstă afacere.

Cestiunea română şi pressa străină

Diarulŭ *„La Sveglia"*, organŭ politicŭ din Parma, în numĕrulŭ 13 dela 21 Ianuarie st. n. cor., publică următorulŭ interesantŭ articolŭ, privitorŭ la naţionalităţile ce gemŭ sub jugulŭ impilătorŭ alŭ monarchiei sântului Ştefanŭ, sub titlulŭ *„Naţionalismulŭ în Austro-Ungaria"*:

Monarchia austro ungară trece actualminte prin împrejurările cele mai periculóse pentru esistenţa sa şi décă se păzesce de furtuna, care se deslănţuesce asupră-i din tóte părţile şi de vênturile furióse, carĭ batŭ din direcţiunĭ atâtŭ de opuse, totuşĭ nu voiesce sĕ înţelégă cum că barca statului nu póte înainta mai departe fără sĕ naufragieze.

Constituţiunea în Austro-Ungaria este o ilustră minciună. Cetăţenii în monarchiă nu suntŭ egalĭ înaintea legilorŭ, deórece guvernulŭ în Austria are preferinţă pentru Germanĭ, ér în Ungaria pentru Maghiarĭ. Parlamentulŭ este o bătae de jocŭ în ambele ţĕrĭ ale monarchiei habsburgice. Dreptulŭ de întrunirĭ şi libertatea de a vorbi suntŭ pe fiă ce di atinse, ca şi cum nicĭ că ar esista. Intre Rusia şi Austro-Ungaria esistă o singură deosebire. In Rusia miniştrii îşĭ asumă responsabilitatea faptelorŭ lorŭ; în Austro-Ungaria miniştrii lucrézĕ după chiefulŭ lorŭ, fără a'şĭ da socotélă cuiva de cele ce întreprindŭ. In Austro-Ungaria se scie numai unŭ singurŭ lucru, anume, că nicĭ unŭ dreptŭ alŭ naţionalităţilorŭ supuse nu este recunoscutŭ şi că stăpânulŭ absolutŭ alŭ tuturorŭ afacerilorŭ statului şi alŭ tuturorŭ ómenilorŭ este Ovreismulŭ dominantŭ.

Lucrurile stândŭ astfelŭ, o fierbere cât se póte de viuă domnesce printre multele şi disparatele rasse, carĭ constituescŭ schilodulŭ mosaicŭ austro-ungarŭ şi aspiraţiunile naţionale ale feluritelorŭ popóre, îşĭ facŭ locŭ în mijloculŭ nemulţămirei generale.

Etă de ce în acestŭ momentŭ, dă multŭ de gânditŭ şi mişcarea naţionalistă a Cehilorŭ, care se desfăşură paralelŭ cu acea a Croaţilorŭ şi a Slovenilorŭ. Partidulŭ independentŭ avêndŭ de şefŭ pe archiepiscopulŭ Strossmayer, s'a contopitŭ cu partidulŭ dreptŭ în capŭ cu Starcevicĭ şi uniunea acestorŭ 2 ramurĭ ale partidului naţionalŭ, carĭ mai înainte se combăteau reciprocŭ, manifestă acum tendinţa de a revindeca constituirea unui regatŭ Croato-Slovenicŭ, sub auspiciile casei habsburgice. Monarchia dualistă ar trebui decĭ (după acéstă tendinţă) sĕ devie quadruplistă, décă s'ar adăuga la cele 2 de mai susŭ şi regatele Boemiei şi ale Croaţiei aşa încâtŭ în acestŭ modŭ, monarchia ar fi stârşită, spre a face locŭ unei forme federaliste, care la urma urmei va fi sfĕrşitulŭ logicŭ şi naturalŭ, la care va trebui sĕ ajungă, mai curêndŭ séu mai târdiu monarchia austro-ungară.

Diarele germane din Cisleitania, suntŭ mai multŭ decâtŭ scandalisate şi neliniştite faţă cu astfelŭ de mişcărĭ şi ţipă alarmate, că atarĭ veleităţĭ constituescŭ unŭ pericolŭ tare ameninţătorŭ pentru unitatea monarchiei. Unde óre — esclamă de pildă „Neue Freie Presse" — se mai póte găsi unŭ atare esemplu de tendinţe disolvante? Nicĭ în Francia, nicĭ în Anglia, nicĭ în orĭ ce altă parte nu au atentatŭ partidele contra unităţei statului. Diarulŭ vienesŭ uită totuşĭ, că Austria a trebuitŭ deja sĕ se resemneze a deveni bicefală, a adopta dualismulŭ, şi că condiţiunile de traiu ale imperiului habsburgilorŭ constituitŭ din rasse şi naţionalităţĭ atâtŭ de diverse, nu suntŭ de comparatŭ cu nicĭ una din acele ale vre-unui altŭ statŭ europénŭ, decâtŭ décă s'ar escepta óreşĭ cum Turcia. Omogenitatea, comunitatea de rassă, de limbă, de simţĕminte, de interese, pune în siguranţă pe celelalte ţĕrĭ în contra pericolelorŭ la care este espusă monarchia Austro-Ungară.

O mişcare, care ar tinde la dărîmarea unităţei politice este fórte grea sĕ se întêmple, dér în schimbŭ este fórte facilŭ şi credemŭ óre-şĭ cum naturală o mişcare în contra unui centralismŭ absorbitorŭ, care tinde de a distruge tóte naţionalităţile supuse. — Cu atâtŭ mai multŭ, décă în Austria lumea se plânge, apoi în Ungaria ea tremură de mâniă şi se sbuciumă de disperare în contra nespuselorŭ persecuţiunĭ ale elementului maghiarŭ în contra Românilorŭ, Slovacilorŭ, Rutenilorŭ, Sêrbilorŭ etc.

Mai cu sémă în Transilvania lupta dintre Maghiarĭ şi Românĭ a atinsŭ nisce proporţiunĭ întradevĕrŭ neliniştitóre. Provocaţiunile Maghiarilorŭ, violenţele, abusurile, brutalităţile de totŭ soiulŭ nu mai au sfêrşitŭ şi suntŭ de astfelŭ de categoriă încâtŭ ele vorŭ imprima o pată neştérsă de infamiă în istoria Europei contimporane şi monarchia habsburgică, ameninţată cum este în modŭ continŭ de domniĭ Maghiarĭ cu o nouă revoluţiune în felulŭ aceleia a lui Kossuth, lasă pe aceştia din urmă sĕ facă ceea ce voescŭ pe spatele celorŭ subjugaţĭ de dênşii. Austria însĕ lucrândŭ astfelŭ, îşĭ pregătesce propria sa ruină, deórece, neadoptându-se nicĭ o mĕsură de îmbunătăţire şi persecuţiunile continuându-se neîncetatŭ, cei împilaţĭ vorŭ sfêrşi prin a pierde orĭ ce răbdare şi rupândŭ lanţurile în care gemŭ, vorŭ căuta dobêndirea revindecaţiunilorŭ lorŭ legitime *dela orĭ cine ar fi*.

Orĭ ce se va întêmpla, aceea ce e sigurŭ, e că va sosi în curêndŭ diua aceea, în care aspiraţiunile naţionale vorŭ fi şi vorŭ trebui sĕ fiă satisfăcute, dér întrégă acéstă politică de oprimare feroce în contra tuturorŭ rasselorŭ şi naţionalităţilorŭ imperiului austro-magiarŭ, vorŭ grăbi catastrofa, deórece săturându-se toţĭ, va produce ca efectŭ o resistenţă şi o revoltă generală.

SCIRILE DILEI.

— 22 Ianuarie.

Comitetulŭ Ligei culturale, secţiunea Bucurescĭ, conformŭ noulorŭ Statute, întrunindu se în şedinţa din 16 Ianuarie v. a. c., s'a constituitŭ în modulŭ următorŭ: Preşedinte: d. V. A. *Urechiă*; Vice-preşedinte: d-nii G. I. *Boambă* şi G *Frundă*; Secretarŭ: C. *Dumitriu*; Membrii: Th. C. *Leca* şi G. D. Ivaşcu.

—x—

60 anĭ de deputăţiă. D. *Gladstone* şefulŭ actualŭ alŭ cabinetului din Londra, a sĕrbătoritŭ la 29 Ianuarie n. *şese-decĭ de anĭ de deputăţiă*. In adevĕrŭ *leaderulu* partidului liberalŭ englesŭ a fostŭ alesŭ în 1833, Ianuarie în 29, pentru prima óră deputatŭ în parlamentulŭ englesŭ (camera Comunelorŭ). Partisanii aceluia, pe carĭ liberalii englesĭ ilŭ numescŭ *„Grand old man"* au proiectatŭ o imposantă demonstraţiune în onórea sa pentru deschiderea parlamentului, adecă pentru 31 Ianuarie n. D. Gladstone, care are peste optŭ-decĭ de anĭ de vieţă, se bucură încă şi astădĭ de o sănătate deplină.

—x—

Academia română. Adĭ, Vinerĭ, Academia ţine o şedinţă publică în localulŭ ei din calea Victoriei 135. Şedinţa se va începe, ca de obiceiu, la ora 1 p. m.

—x—

Romanulŭ Nataliei şi-alŭ lui Milanŭ. Deja e pe sfîrşite romanulŭ Nataliei şi alŭ lui Milanŭ. Interesanta eroină, Natalia, în timpulŭ din urmă a istorisitŭ lucrurĭ discrete unui diaristŭ francesŭ. Mai întâiu a declaratŭ, că până acum ea n'a voitŭ sĕ priméscă nicĭ unŭ diaristŭ, fiindcă era obicĭnuită a-şĭ considera afacerea sa, ca fórte privată. Acum însĕ, după ce lumea s'a milostivitŭ a da atenţiune afacerei sale private, primesce bucurosŭ raporturĭ de diare. Cu Milanŭ s'a întêlnitŭ întâia-şĭ dată la 13 Ianuarie în Biaritz. Visita lui Milanŭ nu a surprins'o, fiind că îi era anunţată şi din Parisŭ şi din Belgradŭ. La începutŭ însĕ ea credea, că acésta este o apucătură obrenică a calumniatorilorŭ sĕi, carĭ îşĭ batŭ jocŭ de inima ei de femeiă şi mamă şi carĭ de repeţite orĭ au lăţitŭ vestea, că ea a scrisŭ contra lui Milanŭ o carte întrégă plină de descoperirĭ sensaţionale. La începutŭ aşa déră ea s'a îndoitŭ, până când într'o di măestrulŭ de curte alŭ lui Milanŭ îi anunţă, că ea în curêndŭ îşĭ va vedé bărbatulŭ. La acestea Natalia declară, că ea nicĭ odată n'a încetatŭ a considera pe Milanŭ, ca pe bărbatulŭ sĕu: dovadă pentru acésta suntŭ şi continuele ei protestărĭ contra divorţului. Convorbirea Nataliei cu Milanŭ a ţinutŭ 2 óre întregĭ, dér despre amĕnuntele acestei lungĭ visite Natalia n'a voitŭ sĕ spună nimicŭ diaristului francesŭ. A declaratŭ însĕ, că orĭ ce piedecĭ dintre ea şi Milanŭ suntŭ delăturate şi că ea e pe deplinŭ fericită. In Martie va merge la Sinaia, la sora ei princesa Ghica, ér în Maiu va călĕtori spre Belgradŭ, décă până atuncĭ scupştina va retrage ordinulŭ de espulsare.

—x—

Cutremurŭ. O depeşă din Atena dice, că oraşulŭ *Zante* a fostŭ distrusŭ ér, de unŭ cutremurŭ de pământŭ. La prima sguduitură, care s'a produsŭ de diminéţă mai multe case s'au dĕrîmatŭ şi tóte cele l'alte au fostŭ atâtŭ de stricate, încâtŭ nu vorŭ mai puté fi locuite. Două persóne au fostŭ omorîte şi mai multe altele rănite. Depeşa adaogă: Panica e fórte mare; sguduiturile continuă. Guvernulŭ a trimisŭ ajutóre. — Totŭ erĭ, — ne spune altă depeşă, acésta din Roma, — s'a simţitŭ unŭ puternicŭ cutremurŭ de pământŭ şi în insula Stromboli, după care a urmatŭ o erupţiune vulcanică.

Spiritiştii la Parisŭ. In numĕrŭ de patru sute, spiritiştii din Parisŭ s'au întrunitŭ într'o societate cu statute, bibliotecĭ, etc. Scopulŭ societăţei este rĕspândirea sciinţelorŭ oculte şi strângerea unui materialŭ, care sĕ dovedéscă adevĕrulŭ credinţei spiritiste.

—x—

Unŭ dicţionarŭ româno-englesŭ. — Ministerulŭ de instrucţie alŭ României a însărcinatŭ pe d-lŭ Lolliot cu confecţionarea unui dicţionarŭ româno-englesŭ şi engleso-românŭ.

—x—

Cununiă. D-lŭ *Nicolae Joja*, farmacistŭ în Brăila, şi d-ra *Maria U. Irimia*, cumnată a d-lui Nic. V. Perlea din Brăila, se vorŭ cununa la 24 Ianuarie v. c. Cununia va avé locŭ la órele 8 séra în casele d-lui N. V. Perlea. — Adresămŭ tinerilorŭ mirĭ sincerile nóstre urărĭ de fericire!

Sosirea Principelui Ferdinand şi a Principesei Maria în Bucurescĭ.

A. A. L. L Regale Principele Ferdinand şi Principesa Maria vorŭ sosi în România Sâmbătă, 23 Ianuarie, v. la órele 1, trecêndŭ prin Predealŭ. In gara Predealŭ A. A. L. L vorŭ fi întêmpinate de d. G. Duca, directorulŭ generalŭ alŭ căilorŭ ferate. A. A. L. L vorŭ veni în trenulŭ regalŭ românŭ, ale cărui vagóne vorŭ fi splendidŭ împodobite cu florĭ naturale.

In gara de nordŭ A. A. L. L. vorŭ fi primite de M. S. Regele inconjuratŭ de Casa Sa civilă şi militară, de d-nii miniştri, de primarulŭ Capitalei Bucurescĭ, care le va oferi pe o tavă de argintŭ tradiţionala pâne şi sare, de membrii Corpurilorŭ legiuitóre, de corpulŭ diplomaticŭ, de înalţii demnitarĭ ai Statului, de membrii consiliului comunalŭ şi de dómnele române.

De la gară M. S. şi AA. LL. vorŭ merge la Mitropolie, unde la órele 2 şi jumĕtate se va celebra unŭ *Te-Deum* de cătră I. P. S S. L. L Mitropoliţii primatŭ alŭ Moldovei şi de alţĭ 10 episcopĭ şi archierei.

După celebrarea *Te Deumului*, M. S. Regele, AA. LL. Regale, d-nii miniştri, preşedinţii Corpurilorŭ legiuitóre, I. P. S. S. L. L. Mitropoliţii vorŭ semna unŭ documentŭ scrisŭ pe pergamentŭ destinatŭ a aminti intrarea in Capitală a AA. LL. Acestŭ documentŭ a fostŭ desenatŭ de sculptorulŭ Georgescu.

După Te-Deum cortegiulŭ se reîntórce la Palatŭ. Pe scara de onóre a Palatului vorŭ fi înşirate fetele din şcólele secundare din Bucurescĭ, ţinêndŭ în mână ghirlande de florĭ. Séra va fi iluminaţie şi retragere cu torţe.

Duminecă, 24 Ianuarie, la orele 9 diminéţa, se va celebra în 31 de bisericĭ din capitală căsătoriele a 31 de părechĭ. Printre nunĭ vorŭ fi d-nii miniştrii cu dómnele. La óra 11 se va celebra în biserica Sf. Spiridonŭ cununia uneia din părechĭ în faţa M S. Regelui, a A. A. L. L. Regale, carĭ suntŭ naşĭ, a celorŭ 31 părechĭ deja cununate, a părinţilorŭ şi a nunilorŭ nouilorŭ însurăţei. Serviciulŭ divinŭ se va celebra de I. P. S. S. Mitropolitulŭ primatŭ.

După cununie se va forma cortegiulŭ; fiă-care păreche va fi aşedată într'unŭ carŭ cu boi împodobiţĭ cu panglice. In carŭ va fi aşedatŭ unŭ bradŭ cu marca judeţului. Dela biserică carĕle vorŭ merge la Ateneu, unde, în sala de josŭ, AA. LL. Regale vorŭ da fiă-cărei părechĭ o zestre într'o frumósă pungă de catifea şi le vorŭ face Inaltele Lorŭ urărĭ. Totŭ Duminecă, la órele 3 şi jum. va fi primitŭ în audienţă la Palatŭ corpulŭ diplomaticŭ. Séra, la órele 8 şi jum., va fi representaţie de gală la Teatrulŭ Naţionalŭ, unde se va representa piesa: *Visulŭ unei nopţĭ de Sânziene* de Shakespeare.

Decorurile şi costumele au fostŭ făcute anume. Corurile vorŭ fi conduse de d. Wachman cu concursulŭ societăţei *Liedertafel*. De asemenea d. Spetrino şi baletulu operei italiane au promisŭ concursulŭ lorŭ.

In acestă piesă s'a intercalatŭ unŭ epilogŭ datoritŭ penei d-lui D. C Olănescu. Representaţia va începe prin o cantantă compusă de d. V. A. Urechiă, musica de d. Spetrino.

Luni, 25 Ianuarie, de la órele 11—1, recepţiune la Palatŭ a corpurilorŭ constituite din Statŭ; după prânḑŭ vorŭ fi primite dómnele române, carĭ vorŭ presinta A. S. Regale principesei Maria cadourile lorŭ.

Marţĭ, 26 Ianuarie, la órele 2 şi jum. recepţiune la Palatŭ a dómnelorŭ din societate. Séra, la órele 10, se va da balulŭ primăriei în sala Teatrului Naţionalŭ.

Joi, 28 Ianuarie, mare prânḑŭ oficialŭ la Palatŭ.

Luni, 1 Februarie, balŭ la Palatŭ.

Joi, 4 Februarie, se va da balulŭ societăţei *Elisabeta*, la care va asista A. S. Regală principesa Maria în costumŭ naţionalŭ românŭ.

La afacerea Panama.

Propunerile finale ale judelui de instrucţie Franqueville privitóre la seria întéiu a membrilorŭ parlamentului mai multŭ compromişĭ prin afacerea Panama formézá obiectulŭ discusiunei ḑilnice în pressa din Parisŭ.

Faima despre sistarea procedurei nu s'a adeveritŭ, căcĭ numai doi foştĭ miniştrii, Jules Roche (comerciu) şi Thevenet (justiţie) precum şi deputatulŭ corsicanŭ Emanuel Aréne (publicistŭ) prin o *ordonnance de non lieu* suntŭ puşĭ în afară de urmărire, pe când faţă de toţĭ ceilalţĭ, aşa dér şi faţă de Rouvier, se continuă acţiunea judiciară.

Deputatulŭ Jules Roche a fostŭ învinovăţitŭ pe basa listei lui Reinach, că ar fi primitŭ 20 000 francĭ. Ceculŭ a fostŭ semnatŭ de cassierulŭ Schmidt şi talonulŭ purta literile iniţiale „I. R“. După cum s'a constatatŭ, cei 20,000 fr. au fostŭ destinaţĭ pentru calea ferată de sudŭ, unde br. Reinach era membru. Ambele litere iniţiale se potrivescŭ cu ale lui. Senatorulŭ Thevenet, se ḑice, că ar fi primitŭ 25,000 fr., pentru carĭ i-a datŭ chitanţă cassierulŭ ḑiarului „Siécle“. Actualulŭ senatorŭ Dupuy, atuncĭ administratorulŭ lui „Siécle“ declară însĕ, că cei 25 000 fr. au fostŭ plătiţĭ pentru „publicitate“ adecă pentru reclame publicistice. Dep. Eman. Aréne putŭ dovedi, că cei 20,000 fr., pentru carĭ a fostŭ trasŭ în cercetare, nu numai, că i-a incassatŭ inginerulŭ Orsatti, dér i-a şi reţinutŭ.

Inaintea camerei de punere sub acusaţiune dela curtea de apelŭ din Parisŭ suntŭ trimişĭ, afară de administratorii societăţii Panama Charles Lesseps, Cottu, Fontane, carĭ suntŭ acusaţĭ de mituitorĭ, foştii miniştri Rouvier, Proust şi Devés, fost prefectŭ de poliţie senatorulŭ Leon Renault, senatorulŭ Grevy, fostulŭ guvernor alŭ Algeriei Béral, dep. de la Fauconnerie, fostulŭ ministru Barhaut, foştii dep. Sans Leroy şi Gobron, ca mituiţĭ.

Camera de acusaţiune e compusă din preşedintele Bloch şi din şése consilierĭ ai curţii de apelŭ.

Ḑiarulŭ oficiosŭ „Temps“ anunţă, că ministrulŭ de justiţiă are de gândŭ, sĕ mai alăture pe lângă camera de acusaţiunei, mai mulţĭ membri ai camerei curţii de apelŭ, după cum se făcŭ şi în a. 1887, când prefectulŭ poliţiei Graguon a fostŭ acusatŭ, că a arsŭ un actŭ al procesului Vilson. Celorŭ osândiţĭ de curtea de apelŭ, le stă în dreptŭ, de a face recursŭ la curtea de casaţiă.

*

Comisiunea de anchetă parlamentară a respinsŭ propunerea numirei unui raportŭ generalŭ. Comisiunea decise mai departe sĕ numéscă două subcomisiunĭ. carĭ specialŭ vorŭ avé sĕ studieze rolulŭ, ce l'au jucatŭ în afacerea Panama membrii parlamentului şi ai pressei. Din Rheims se telegrafiézá cu data de 31 Ianuarie: „Independance de l'Est“ publică unŭ articulŭ sensaţionalŭ, în care se do vedesce cu documente, că campania Panama, e condusă de *contele de Paris*.

Corespondenţa „Gaz. Trans.“

(Urmare şi fine.)

Blaşiu, 29 I. n. n. 1893.

Acum întrebŭ pe „Argus“, că óre câţĭ au scrisŭ în acéstă materiă, póte şi mai aspru, decâtŭ „Maria“, toţĭ au păcătuitŭ şi toţĭ au scrisŭ despre damele din Blaşiu, orĭ despre damele cercului lorŭ, şi nu despre dame în generalitate?

Nu! D-le „Argus“! „Maria“ n'a greşitŭ atuncĭ, când a scrisŭ acea foiţă; dér ai greşitŭ d-ta fórte tare atuncĭ, când ai atacatŭ în modŭ directŭ caracterulŭ şi purtarea damelorŭ din Blaşiu, şi încă fără de nicĭ unŭ temeiu, ḑicêndŭ urmă tórele: „Acum poftiţĭ, mĕ rogŭ, şi vĕ închipuiţĭ efectulŭ acestorŭ vorbe (mai 'nainte vorbesce disertantele despre relele, ce le-au produsŭ crescerea rea a femeii) asupra representanţilorŭ sexului frumosŭ. Veḑut'am capete plecate, feţe roşite de indignare, privirĭ, ce sĕ întêlneau din întêmplare, pentru ca sĕ se de parte cu atâtŭ mai îngrabă. Asta nu se póte descrie, asta trebue sĕ o fi vĕḑutŭ omulŭ“.

Cine va ceti propoziţiunea din urmă cu atenţiune, şi cu puţinŭ spiritŭ analisatorŭ, acela — necunoscêndŭ damele din Blaşiu — de sigurŭ va cugeta la o purtare scandalósă, care nu se póte descrie, şi apoi compătimindu-le, va esclama: ce rele, ce nemorale potŭ fi acele dame a cărorŭ purtare „nu se póte descrie“. Ĕtă, la ce conclusiune ducŭ cuvintele nesocotite şi aruncate, ca în vêntŭ, ale lui „Argus“. Iată cum vatĕmă elŭ caracterulŭ unei întregĭ societăţĭ, fără a rumega, fără a se cugeta, ce ḑice şi fără a vedé, că prin acésta taie chiar în caracterulŭ d-sale.

Dér nu! Sĕ nu credă On. publicŭ aşa ceva lui „Argus“! Damele din Blaşiu suntŭ totŭ aşa Române bune, totŭ aşa dame de caracterŭ, ca şi damele orĭ şi cărui ţinutŭ românescŭ.

E învederatŭ déră, că „Argus“ nu póte trece de criticŭ — nicĭ chiar de slabŭ criticŭ — când voiesce, ca prin *dispreţŭ* şi prin unŭ felŭ de *humorŭ necălitŭ*, sĕ corégă societatea; ci trece de pamfletistŭ, care voiesce a face de batjocură şi de rîsŭ publiculŭ în mijloculŭ căruia petrece.

Eu însĕ credŭ, că prin frase góle, nu va dovedi nicĭ când nimica, ci-şĭ va arĕta totdéuna numai golătatea căpăţînei sale. Contra „Mariei“ n'a pututŭ şi nu va puté argumenta nicĭ când, că dênsa ar fi scrisŭ despre damele din Blaşiu, ceea ce susţine „Argus“ în modŭ obraznicŭ.

Citéscă orĭ şi cine celea scrise de „Maria“ în foiţa „Gazetei Transilvaniei“ Nr. 149 din a. tr., şi se va convinge, că nicĭ printre şire nu se póte ceti, ceea ce afirmă „Argus“.

Atâta referitorŭ la acestŭ lucru, care credŭ, că e lămuritŭ.

Sĕ vedemŭ acum „destoinicia“ lui „Argus“ şi în apreţiarea altui lucru, totŭ atâtŭ de seriosŭ şi totŭ atâtŭ de momentuosŭ, înţelegŭ: descrierea balului reuniunei femeilorŭ din Blaşiu.

Aci, după-ce mai înşiră una alta: despre sală, despre costume şi altele, é răşĭ nu se póte răbda sĕ nu-şĭ folosescă *humorulŭ necălitŭ*, nu se póte răbda sĕ nu facă puţină batjocură din balŭ, respective din unele persóne, carĭ se aflau acolo. Anume, face alusiunĭ *sarcastico-próste*, ia în zeflemea — dér fără temeiu — persóne, carĭ din tóte puterile s'au nisuitŭ, ca balulŭ reuniunei sĕ succédă câtŭ de bine, deórece — mi-se pare totŭ din clica lui „Argus“ — se auḑea ḑicêndu-se înainte de balŭ: „Ce mai balŭ va fi şi acesta?! nu va avé nicĭ o reuşită“ etc. etc.

După-ce însĕ balulŭ a succesŭ bine, a fostŭ frumosŭ, la cea ce nu se aşteptau, cei ce lŭ birau înainte, ne aflândŭ de ce se acăţa, „Argus“ sĕ apucă a batjocuri pe arangierĭ, ḑicêndŭ: „Unulŭ dintre acestia mai alesŭ îşĭ dedea silinţa ca lucrulŭ sĕ purcédă bine, gesticula din rĕsputerĭ“. Oare ce vré sĕ ḑică „Argus“ prin cuvintele „gesticula din rĕsputerĭ?“ Inţelege elŭ gesturile făcute cu mâna atuncĭ, când cineva arangiază vre-unŭ jocŭ de salonŭ? orĭ gesturile, carĭ le face cineva în stare anormală? Décă înţelege celea dintêiu, atuncĭ n'a fostŭ lipsă sĕ ia notiţă despre ele, nefiindŭ acésta unŭ lucru nou, ca sĕ aibă meritulŭ de a fi descoperitŭ de d-sa; orĭ atuncĭ n'a mai vĕḑutŭ nicĭ jucândŭ, nicĭ arangiândŭ jocurĭ? Décă înţelege celea de a doua, atuncĭ arată o rĕutate mare nespusŭ de mare, deórece ponegresce balulŭ celŭ frumosŭ şi bine succesŭ; 'lŭ degradézá la unŭ simplu balŭ de nu sciu ce, unde potŭ lua parte ómenĭ în orĭ ce stare. Apoi atarĭ ómenĭ, carĭ se-şĭ uite de sine nicĭ decum n'au fostŭ la balulŭ reuniunei. Póte, că isonsitulŭ „Argus“ sĕ nu fi fostŭ în stare normală, ori că numai aşa a putut sĕ cugete, că asemenea lui au fostŭ şi alţii.

Ĕtă „critica“ lui „Argus“ şi suferitorĭ la celŭ mai frumosŭ lucru întreprinsŭ de reuniunea femeilorŭ, spre a-şĭ mări fondulŭ, ce are menire fórte frumósă: *crescerea fetiţelorŭ române*. Ĕtă „critica“: maliţiósă, fără basă, fără lécŭ de simţŭ de onestitate, sĕ nu-i ḑicŭ scârbósă.

Acei domnĭ tinerĭ, carĭ au fostŭ arangierĭ, de sigurŭ mai bine sciu, ce-i bunăcuviinţa, şi prin urmare sciu cum sĕ se pórte la unŭ balŭ, spre a-i ridica véḑa şi nicĭ decum a i-o scări după cum intenţionézá „Argus“. Ĕtă „Argus“! Dér nu: ĕtă Janus, care pe sine se vede bunŭ, moralŭ, chiămatŭ de-a da lecţiunĭ publicului, care nu i-le cere, nicĭ n'are lipsă de atarĭ bălăcăriturĭ; ér pe alţii îi ţine rĕi, nemoralĭ, carĭ potŭ fi batjocuriţĭ de d-sa, fără nicĭ o considerare. Dér, tóte ţi au esplicarea lorŭ; când e vorba de clică, nu mai încape bunăcuviinţa şi resonamentulŭ. „Argus“ face critică de clicaşŭ, care voiesce a-şĭ bate jocŭ de tóte şi de toţĭ, carĭ nu aparţinŭ acelei clice, ca „sĕ pórte frică de „Argus“, după cum se esprimă.

Fóia „Unirea“ însĕ pierde multŭ prin publicarea ăstorŭ felŭ de critice sarbede şi personale.

„Unirea“: fóiă „seriósă“! fóiă politico *bisericéscă*! Stau la îndoiélă, când citescŭ Argusiadele, că óre nu vré sĕ câştige pe séma sa abonamentele „Ungariei“ lui Gergucz bácsi din Clujiu, în care singurŭ putemŭ ceti „criticĭ“ de felulŭ celorŭ ce publică „Argus“.

Décă redactorulŭ „Unirei“ ar pricepe mai bine scopulŭ acestei foi; décă ar fi mai circumspectŭ şi mai neinfluinţatŭ în redactarea unei foi ca acésta, atuncĭ de sigurŭ n'ar lăsa sĕ se publice în „Unirea“ atarĭ scrierĭ, cum suntŭ Argusiadele, carĭ şi de câtŭ pasquilele stau mai pe josŭ, tocmai pentru că se publică în „Unirea“. Bine ar face décă pe viitorŭ ar arunca în corfa redacţiunei astfelŭ de hârtii mânjite cu cernélă négră prin minciunĭ şi mai negre. Décă redactorulŭ ar judeca mai profundŭ asupra menirei sublime, ce trebue sĕ aibă o fóiă politico-*bisericéscă*, care chiar şi prin foiţă e chiămată a propaga concordiă, şi nu ură, învĕţătură şi nu batjocură, iubirea de aprópelui şi nu dispreţului, atuncĭ n'ar publica în foiletonŭ lucrurĭ de stradă, lucrurĭ băbescĭ; n'ar publica secăturĭ eşite din capŭ secŭ, ci s'ar nisui mai vĕrtosŭ a publica acolo materialŭ, din care sĕ tragă folosŭ cetitorii foii.

Apoi nu cugete nicĭ redactorulŭ „Unirii“, nicĭ „Argus“, că în Blaşiu nu suntŭ ómenĭ cu ochĭ şi mai bunĭ, decât ai lui „Argus“; dér totodată ómenĭ iubitorĭ de adevĕrŭ, nu cugete, că pe „Argus“ nu-lŭ vede nimenĭ, ce face. Oamenii au ochĭ şi vĕdŭ, urechĭ şi audŭ, chiar şi despre „Argus.“ Şi apoi, Dómne, rĕu iţĭ stă când voiescĭ a lecţiona pe altcineva, avêndŭ chiar însuţĭ lipsă de lecţiă!

Că ce a voitŭ, ce a intenţionatŭ „Argus“ prin celea scrise, se póte vedé lămuritŭ, din celea espuse până aicĭ. A voitŭ şi voiesce, după cum fórte corectŭ se esprimă „Gazeta“: de-a învrăjbi societatea din Blaşiu“.

Mai bine ar fi, când din contră şi-ar da nisuinţa de a folosi într'altŭ modŭ societăţii din Blaşiu, şi chiar şi foiţei „Unirii“. E păcatŭ de cernélă, ce o prădézá şi de penele, ce le strică, spre a scrie atarĭ scrinţiturĭ. De încheiere îi ḑicŭ lui „Argus“: sĕ-şĭ vadă mai întêiu bârna în ochiulŭ sĕu, apoi ţandura din ochii altuia.

Aminŭ.

Literatură.

Invitare de prenumeraţiune la opulŭ *Toma a Kempis* despre imitaţiunea lui Christosŭ, tradusŭ de subscrisulŭ din textulŭ originalŭ latinŭ. Acéstŭ opŭ s'a edatŭ mai în tóte limbile din lume în mai bine de 1800 de ediţiunĭ. După s. Biblie, e celŭ mai lăţitŭ opŭ, care după Baroniu nimenĭ nu-lŭ póte ceti fără mare profitŭ spiritualŭ, şi care Bellarmin cetindu-lŭ, adese orĭ din tinereţe până la adêucĭ bĕtrâneţe tot-déuna îlŭ afla a fi opŭ nou, plăcutŭ şi admirabilŭ. Se află tradusŭ şi la sectele acatolice, firesce schimositŭ după principiile lorŭ. Din aceste consideraţiunĭ am aflatŭ de bine sĕ nu lipsescă nicĭ din literatura română, după ce ediţiunea cea vechiă de fericitulŭ episcopŭ Ioanŭ Bobŭ, nu se mai află.

Opulŭ va costa 1 fl., octavŭ micŭ de 16—17 cóle cu litere garmondŭ. Va eşi câtră finea lui Martie a. c. Doritorii de a-lŭ avé suntŭ rugaţĭ sĕ trimită la subscrisulŭ 1 fl. 5 cr., şi-lŭ vorŭ primi sub legătură crucişată fără portŭ postalŭ. Se va puté procura şi pe intenţiunĭ sacre. Jumĕtate din venitulŭ curatŭ va fi destinatŭ pentru scopurĭ publice.

La subscrisulŭ se mai află: a) *Istoria revelaţiunii divine* 2 tomurĭ cu preţŭ redusŭ de 4 fl., şi broşure singuratice à 25 cr. în locŭ de 50 cr. b) *Predice poporale* pe Dumínecĭ, sărbătorĭ şi ocasionale 4 tomurĭ. Tóte cu preţŭ redusŭ 3 fl. în locŭ de 4 fl.

Blaşiu, 4 Ian. 1893.

Gavrilŭ Popŭ
canonicŭ.

Scirĭ telegrafice.

Viena, 3 Februarie. Maiestatea Sa Franciscŭ Iosifŭ, a făcutŭ o visită părechei princiare române. Séra s'a datŭ unŭ dineu de curte în onórea Alteţelorŭ Lorŭ.

DIVERSE.

Cine a inventatŭ valsulŭ?. Popórele îşĭ disputŭ onórea de a fi creatŭ—sĕ ḑicemŭ aşa—acestŭ dansŭ fascinantŭ, voluptuosŭ şi adesea fatalŭ tinerilorŭ inimĭ. Până aḑĭ se atribuia invenţiunea valsului în doi paşĭ compatrioţilorŭ lui Wilhelm Tell şi Germanilorŭ celŭ în 3 paşĭ. O dómnă americană reîntórsă de curêndŭ dintr'o călĕtorie ce a făcutŭ în Africa a descoperitŭ, că acéstă petrecere coreografică a fostŭ imaginată de struţĭ. Călĕtórea istorisesçe, că la radele sórelui în fie-care diminéţă aceste paserĭ, se adună şi începŭ sĕ jóce cu unŭ pasŭ regulatŭ cadenţatŭ. care nu e alt-ceva de câtŭ valsulŭ. Puţin câte puţin dansatorii se escită, iuţescŭ mişcările, se înfiăcărézá în învĕrtiturile lorŭ şi facŭ ca din valsulŭ în 3 paşĭ cu care ei începŭ de obiceiŭ, sĕ trécă la celŭ în doi paşĭ. Ĕcă aşa dar resolvată problema ast-felŭ ca sĕ înceteze orĭ-ce rivalitate între Elveţia şi Germania. Valsulŭ este dansulŭ struţilorŭ, carĭ l'au inventatŭ spre a saluta aparìţiunea d'asupra firmamentului a strălucitorului sóre.

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ**

Cursulŭ la bursa din Viena

din 1 Februarie st. n 1893.

Renta de aurŭ 4%	114.70
Renta de hârtiă 5%	102 06
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	122.75
dto argintŭ	102.75
Amortisarea datoriei căilorŭ feratede ostŭ ungare [prima emisune-	120 25
Bonurĭ rurale-ungare	96.35
Despăgubirea pentru dijma de vină ungurescŭ	97.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	149.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	142.25
Renta de argintŭ austriacă	98 80
Renta de hârtiă austriacă	98.30
Renta de aurŭ austriacă	116.55
Losurĭ din 1860	148.—
Acţiunile băncei austro-ungare	1000.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	371.50
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	323 —
Galbenĭ împĕrătescĭ	5 66
Napoleon-d'orĭ	9 62
Mărcĭ 100 împ. germane	59.20
Londra 10 Livres sterlinge	120.85

ANUNCIU.

Pentru o prăvălie de **coloniale şi manufactură în detail din România** se caută

UNŬ COMPTABILŬ,

cu cunoscinţa limbelorŭ **română** şi **germană**.

Oferte, însoţite de referinţe, suntŭ a se adresa la **Administraţia „Gazetei Transilvaniei.“** 27,1—3

Nr. **16581**—1892.

PUBLICAŢIUNE.

Predânduse pe temeiul premersei revisiunĭ din partea oficiului orăşănesc de clădirĭ noul loc pentru înpuşcat dela pólele „Ştejerişului mare“ în folosinţa garnisónei din loc şi începênduse totu de-odată exerciţiile de inpuşcat pe acest loc, se vede sub scrisul magistrat necesitat, deşĭ de altcum din partea militară sau luat deja mĕsurile preventive de asiguranţă pentru scutirea împrejurimei locului pentru înpuşcat cu ocasiunea fiecărui exerciţiu de inpuşcat, de a interzice publicului cu totul calcarea cóstelor stejerişului mare, carĭ limitéză cu câmpul Christianului, precum şi călcarea nemijlocitei imprejurimĭ. a acestui loc.

Se înterzice decĭ fiecărui, pe lângă eventuala arestare şi pedepsire poliţiană, de a călca aceste părţĭ de pădurĭ, fără consideraţiune, décă sĕ ţinŭ séu nu eserciţii de împuşcatŭ. Are sĕ se urmeze necondiţionatŭ îndrumărilorŭ şi dispositiunilorŭ organelorŭ orăşenescĭ forestierale şi poliţiane precum şi pazelorŭ militare puse, făcênduse publiculŭ în specialŭ atentŭ, cumcă ţinerea fiă-cărui eserciţiu de impuşcatŭ se aviséză prin arborarea unui steagŭ roşu pe vêrfulŭ stejerişului mare.

Părinţiĭ, diriginţiĭ şcolarĭ şi profesoriĭ şi învĕţători, precum şi măeştri de meserii, mai departe toţĭ acei, ai cărorŭ indivizĭ subordinaţĭ din motivulŭ necunóscerei acestei publicaţiunĭ prin călcarea „stejerişului mare“ fórte uşorŭ 'şi potŭ periclita viaţa, se recearcă, că în interesulŭ copiilorŭ, elevilorŭ lorŭ şi în genere în interesulŭ tinerimei neespe:te, sĕ propage publicarea acestorŭ dispositiunĭ poliţiane de siguranţă, dispunêndŭ după posibilitate interdicerea călcărei „ştejerişului mare“ şi împrejurimei sale.

Braşovŭ, în 13 Decemvre 1892.

7,2—6. **Magistratul orăşenescŭ.**

Va sosi

renumitulŭ teatru mecanicŭ

a lui

OSKAR GIERKE

împreunatŭ cu **tablourĭ mărete de artă**, cu pantomine originale de **spirite** şi **fantome** şi în

☞ 1 MARTIE n. c. ☜

va da unŭ ciclu de **10** până în **12** representaţiunĭ în

sala Hotelului „Central Nr. 1.“

☞ **Informaţiunĭ** mai deaprópe prin afişurĭ şi programe la timpulŭ sĕu. ☜ 26,1—1.

„Sătmăreana“

institutŭ de creditŭ şi economii, Societate pe acţii, în Seinĭ

Se publică Concursŭ

cu terminŭ de 21 Faurŭ a. c. st. n. pentru ocuparea următórelorŭ posturĭ:

1. **Secretarŭ:** salarulŭ anualŭ este fl. 600 cu unŭ crescămêntŭ de 10% la anŭ, până la suma de fl. 1000.
2. **Cassarŭ:** salarulŭ anualŭ este fl. 500 cu unŭ crescămêntŭ de 10% la anŭ până la suma de fl. 800. Are însĕ de a presta o cauţiune de fl. 800.

Confirmarea definitivă a aleşilorŭ urméză după unŭ anŭ de serviciu.

Concurenţii cu studii academice comercialĭ suntŭ preferiţĭ.

Aleşii potŭ întra în funcţiune cu 1-a Martie a. c. st. n.

Seinĭ, la 20 Ianuarie 1893.

21,3 3. **Direcţiunea.**

Arêndare prin licitaţiune.

Muntele SĂNTILIE din judeţulŭ Prahova, România, proprietate a Bisericei Sf. Nicolae din Braşov, sĕ va da în arêndă pe **trei anĭ** consecutivĭ începêndŭ cu Ianuarie 1893. Licitaţiunea se va ţină **Duminecă în 31 Ianuarie st. v. 1893** la Biserica Sf. Nicolae **la 10 óre a. m.**

Epitropia parochială a Bisericei Sf. Nicolae din Braşovŭ (Scheiu).

18 4—5.

FUNDATĂ ÎN 1888. — *FUNDATĂ ÎN 1888.*

TIPOGRAFIA A. MUREŞIANU

BRAŞOVU, PIAŢA MARE No. 30.

Acestŭ stabilimentŭ este provĕdutŭ cu cele mai nouĕ mijlóce tehnice şi asortatŭ cu totŭ felulŭ de caractere de litere din cele mai moderne, este pusŭ în posiţiune de a putea esecuta orĭ-ce comande cu promptitudine şi acurateţă, precum:

CĂRŢĬ DE SCIINŢĂ, LITERATURĂ ŞI DIDACTICE
STATUTE.
FOI PERIODICE.
IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AURŬ, ARGINTŬ ŞI COLORĬ.

REGISTRE ŞI IMPRIMATE PENTRU TÓTE SPECIILE DE SERVICIURĬ.
TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURĬ şi RESTAURANTE.*
COMPTURĬ, ADRESE, CIRCULARE, SCRISORĬ, CUVERTE, PREŢURĬ-CURENTE ŞI DIVERSE ANUNCIURĬ.

PROGRAME ELEGANTE.
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.
BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORĬ.
BILETE DE INMORMÊNTARĬ.

Comandele eventuale se primescŭ **în biuroulŭ tipografiei, Braşovŭ piaţa mare Nr. 30, etagiulŭ I,** cătră stradă. Comandele din afară rugămŭ a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.

Tipografia A. MUREŞIANU.